

MONDAT- ÉS SZÖVEGELEMZÉSI GYAKORLATOK

2022/2023. tavaszi félév

dr. habil. Schirm Anita

schirmanita@gmail.com

<https://www.youtube.com/c/Nyelveszetmindenkinnek>

Az óra helye és ideje: Mikola Tibor szeminárium, hétfőnként 14:00–15:30.

A kurzus fő célkitűzése: készség szintjén elsajátíttatni a mondattani és szövegtani elemzést. A kurzus **jelenléti** formában indul. Bármilyen változás esetén az aktuális információk a Coospace kurzusfórumán lesznek közzétéve.

A kurzus teljesítésének feltételei:

1. A szemináriumon való rendszeres és aktív részvétel (maximum 2 hiányzás megengedett).
  2. A házi feladatok elkészítése: ezek pontot, a pontok pedig részjegyeket érnek.
  3. ZH írása a mondatelemzéses részből 2023. március 20-án.
  4. Egy 30 perces, grammatikai elemzésre fókuszáló előadás tartása előre egyeztetett témából a félév végén (április 24-én vagy május 8-án).
- A félév végi jegy a ZH, a kiselőadás és a házi feladatok jegyéből áll össze.

A kurzus főbb témakörei:

- A különböző mondatelemzési modellek összehasonlítása
- Bonyolultabb egyszerű és összetett mondatok elemzése
- A vonatkozó mellékmondatok jellegzetességei
- Aktuális tagolás a gyakorlatban
- Garden path mondatok elméletben és gyakorlatban
- A konstrukciótípus
- A nyomtatott sajtó hírei a diskurzuselemzés szemszögéből
- A reklámok manipulációs stratégiái
- Különböző szövegtípusok (dalszövegek, reklámok, receptek, tweetek, posztok) komplex elemzése

Bizonyos témakörökhöz a **Nyelvészet mindenkinnek YouTube csatorna** (<https://www.youtube.com/c/Nyelveszetmindenkinnek>) alábbi videóit kell feldolgozni.

- Zűrös mondatrészek: az alany és az állítmány: https://youtu.be/ED7-Y4r6_wE
- A mindig aktuális aktuális tagolás: <https://youtu.be/StWu87ZW75M>
- A még mindig aktuális aktuális tagolás: <https://youtu.be/kTFWX99hlvY>
- Az egyszerű összetett mondat: <https://youtu.be/FYp6IUTy3V0>
- A titokzatos összetett mondat: <https://youtu.be/T0ptrSxCyS8>
- Mire vonatkozik a vonatkozó mellékmondat: <https://youtu.be/6fbDXfncjpM>
- Félrevezető mondatok – Te vajon bedölsz nekik? https://youtu.be/pDBcp1wE1_o

Ezek pontos sorrendjét, illetve további videók elérhetőségét az órákon közlöm majd.

Ajánlott gyakorlókönyvek, feladatgyűjtemények:

- Keszler Borbála – Lengyel Klára 2009: *Magyar grammatikai gyakorlókönyv*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Kótyuk István 2007: *Mondattani elemzések, Segédkönyv a magyar nyelvtan tanulmányozásához*, PoliPrint, Ungvár, <http://mek.oszk.hu/07800/07829/07829.pdf>
- P. Lakatos Ilona (szerk.) 2006: *Grammatikai gyakorlókönyv (mintaelemzésekkel és segédanyagokkal)*, HEFOP Bölcsész Konzorcium, <http://mek.oszk.hu/04800/04891/04891.pdf>
- Rácz Endre – Szemere Gyula 1986: *Mondattani elemzések*, Tankönyvkiadó, Budapest
- Sziksainé Nagy Irma 2001: *Szövegértés, szövegelemzés, szövegalkotás*, Osiris, Budapest